

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/815
Toplantı Tarihi/Sayısı : 16.1.2024/41
Karar Numarası : 2024/68
Başvuran : Ü.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Afyon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın nakil talebinin reddedildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Afyon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan, Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil talebinde bulunduğunu,

b. Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil olma talebinin kabul edildiğini ancak Kurumda tartıştığı M.D. isimli mahkumun nakil işlemi engellemek adına Kurum idaresine dilekçe vererek başvuranın üvey babasının Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda infaz ve koruma memuru olarak çalıştığını öne sürdüğünü ve bu sebeple nakil kararının iptal edildiğini,

c. Nakil talebinin reddedilmesi sebebiyle mağdur olduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap Afyon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. 5/6/2015 tarihli ve 167 No.lu Genelgenin İkinci Bölümünde yer alan "*Hükümlülerin Kendi İstekleri ile Nakilleri*" başlıklı 15 inci maddesinin 1'inci fıkrasının (h) bendinde "*Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için; ... Talep ettikleri ceza infaz kurumunda kendileri, diğer hükümlüler ve kurum açısından güvenlik riski oluşturmaması, ...*" hükmünün yer aldığını,

b. Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 24/6/2022 tarihli ve 2022/6266 sayılı yazısıyla; "*Nakli uygun görülen hükümlünün Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu personeli F.K.'nın üvey oğlu olduğu, nakil gelmesi halinde üvey babası ile doğrudan temas halinde bulunacağı ve bu durumu lehine kullanabileceği ve hükümlünün ayrıcalık talebinde bulunabileceği endişesi göz önünde bulundurularak söz konusu nakil işleminin personeli zan altında bırakabilecek nitelikte sonuçlar doğurabileceğine bu sebeple hükümlünün naklinin uygun olmadığı*" yönünde karar verildiği,

c. Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakli uygun görülen başvuranın Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 23/6/2022 tarihli ve ... sayılı yazısıyla yukarıda gerekçesi açıklanan durum sebebiyle naklinin iptal edildiği,

ç. Bu kapsamda, bahse konu kurum uygulamalarının mevzuat çerçevesinde yerine getirildiği, herhangi bir keyfi uygulamanın veya usulsüzlüğün söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

4. Başvuranın muhatap Kurumun görüş yazısına ilişkin cevabi yazısında özetle;

a. Başvuranın annesi R.K.'nın Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı sırada üvey babasının infaz ve koruma memuru olarak çalıştığı Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz

Kurumuna nakil olma talebinde bulunduğunu, ilk talebinin reddedilmesinin ardından ikinci nakil talebinin kabul edilerek bahsi geçen Kuruma nakledildiğini ve akrabalıktan doğan herhangi bir sorun yaşanmadığını,

b. Daha önce üvey babası F.K.'nın Bolvadin C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda infaz ve koruma memuru olarak görev yaptığı sırada kendisinin de aynı Kurumda barındırıldığını ve bu durumun herhangi bir soruna sebep olmadığını,

c. Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda K.Y. isimli infaz ve koruma memuru ile oğlu Y.Y. isimli mahkumun aynı Kurumda bulunduğunu, akrabalık ilişkisinden doğan herhangi bir sorunun çıkmadığını iddia etmekte ve gerekli araştırmalar yapılarak Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden de incelenir.*"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinde "... (2) *Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*" hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. 29/12/2004 tarihli ve 25685 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 53'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler.*"

13. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 127'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller Adalet Bakanlığı tarafından belirlenecektir.

14.1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "*Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü*" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlerini yürütülmesi görev ve yetkisi Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

15. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 5/6/2015 tarihli ve 167 No.lu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Genelgenin 22'nci maddesinin beşinci fıkrasına göre "*Ağır ceza cumhuriyet başsavcılıkları, merkez ve bağlı ceza infaz kurumlarının birinden diğerine nakil olmak isteyen hükümlü ve hüküm özlülerin taleplerini, kapasitesi, sınıfına uygun bulunması, mevcudu, asayiş durumu, güvenlik, aileye olan yakınlığı ve sosyal çevre gibi hususları göz önüne alarak, bu genelgede belirtilen esaslar dâhilinde, takdir ederek sonuçlandırarak, bu tür talepleri Bakanlığa göndermeyecektir. Ancak; hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına nakil talepleri Bakanlık tarafından değerlendirilecektir.*"

16. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin (1) bendine göre Kurumun görevleri arasında "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak*" sayılmış, Kanun'un tanımları düzenleyen 2'nci maddesinde ise ulusal önleme mekanizmasının "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi*" ifade ettiği belirtilmiştir. Böylece, Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi yasa ile açıkça belirlenmiştir.

17. Nakil talepleri, 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü'nün 5/6/2015 tarihli ve 167 No.lu Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca uyarınca anılan Genel Müdürlükçe değerlendirilmektedir. (bkz. TİHEK'in 7/10/2022 tarihli ve 2022/499 sayılı kararı, para. 19-22-23).

18.Başvuru, başvuranın Bolvadin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil olma talebinin uygun görülmesinin ardından üvey babasının bahsi geçen Kurumda infaz ve koruma memuru olarak çalışmakta olduğunun anlaşılması üzerine nakil işleminin iptal edildiği iddiasıyla bahsi geçen Kuruma nakledilme talebine ilişkindir.

19. Anılan Genel Müdürlük tarafından Kurumumuza iletilen yazılarda; nakil taleplerinin incelenmesinde kurumun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususların göz önünde bulundurulduğu, bu nedenle her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin nakil taleplerinin güncel durum uyarınca gerçekleştirildiği bildirilmektedir.

20. Kurumumuz tarafından her başvuranın nakil talebinin haklılığı, geçerliliği ve bulunduğu aşamanın tespit ve takip edilmesi mümkün değildir. Başvuru dilekçesinde yer alan somut koşullar değerlendirildiğinde başka bir ceza infaz kurumuna nakledilmesi kararının reddedildiği iddiasıyla yapılan başvurunun Anayasa'nın 17'nci maddesi ile İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol uyarınca kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir başvuru olmadığı ve başvurunun ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır. Bu kapsamda Kurumumuzun görev alanına girmeyen başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

16/1/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye